

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש



פקודי

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טז

(תרגום הפשוט)



יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה
שנת מאה ועשרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

פקודי

א. מהו הקשר בין „סיפור המסעות” לבין הקמת המשכן?

סדר המסעות, כלשון המדרש⁷: „זה סיפור המסעות”. ואין מובן, כדלעיל: מהו הקשר שבין „סיפור המסעות” – שמקומו בפרשת בהעלותך – לבין סיפור הקמת המשכן והשראת השכינה בו?

קושיא זו מתחזקת יותר לפי דברי חז"ל⁸, שתחילת ספר ויקרא, „ויקרא אל משה”, היא המשך לנאמר – לפני הפסוק „ובהעלות הענן...”, – „ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד...”, שהוא לא היה יכול להיכנס לאהל מועד עד אשר „ויקרא אל משה” – הקריאה הביאה לכניסתו לאהל מועד.

יוצא, שהתורה מפסיקה את הרצף שצריך להיות בין הפסוקים „ולא יכול משה...”, „ויקרא אל משה”, בענין צדדי – סיפור המסעות – שאינו קשור כלל, לכאורה, לענין המשכן.

ב. ענין הקרבת קשור לסילוק השכינה בגלל המסעות

כל הענינים בתורה מדוייקים, ואם נאמר במדרש ש„ויקרא אל משה” (תחילת חומש ויקרא) הוא המשך ל„ולא יכול משה...” (סוף פרשתנו), מובן, שיש קשר גם בין תוכנו של שתי הפרשיות, שהפסוקים הללו הם חלק מהן.

כלומר, ספר ויקרא – ספר הקרבנות⁹, הוא המשך לא רק לסיפור בנין והקמת המשכן, המקום שבו מביאים את הקרבנות. אלא גם לפרטי אופן השראת השכינה במשכן, המסופרים בפרשה, ובמיוחד בסופה,

לאחר שהתורה מספרת במפורט על הקמת המשכן¹, ועל השראת השכינה בו – „ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן”², ועל-כך שההשראה היתה עצומה כל-כך עד אשר „ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן”³, מספרת התורה⁴: „ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם. ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלות”.

יש להבין: לכאורה, שייכים שני פסוקים אלו למקום שמדובר בו על סדר מסעות ישראל במדבר – שם אכן, נאמרים הדברים שוב, ובהרחבה – בפרשת בהעלותך⁵. מהו הקשר בין סדר המסעות (שרק „בהעלות הענן... יסעו... ואם לא יעלה... ולא יסעו...”) לבין תוכן פרשתנו, שבה מדובר על השראת השכינה במשכן?

ה„ספורנו”⁶ מסביר, ש„בהעלות הענן מעל המשכן יסעו...” היא הוכחה עד כמה היתה השראת השכינה קבועה במשכן, עד כדי כך „שלא היה מסתלק כלל משם עד שהיו ישראל צריכים לנסוע”.

אך הסבר זה אינו „חלקי”, לכאורה, כי מלשון הפסוק בולט שהכוונה היא לספר על

1) פרשתנו מ, יז ואילך.

2) שם, לד.

3) שם, לה.

4) שם, לז-לו.

5) ט, טו ואילך.

6) סוף פרשתנו.

7) לקח טוב עה"פ.

8) תנחומא ר"פ ויקרא (א' וח'). זור שם (ג, ב). לקח

טוב שם. תנחומא בהעלותך ו. ושוד.

9) ראה רמב"ן בפתיחה לספר ויקרא.

לעומת זאת ה„גאולה“ מראה על מצב של יציאה ממצרים, גלות והגבלות?¹⁶

דבר והיפוכו אלו נמצאים גם בתחילת החומש עצמו: שם הפרשה, הרמוז לתוכן הפרשה כולה, הוא „שמות“, המכוון למנין המצומצם של „בני ישראל הבאים מצרימה“¹⁷, ומיד אחר-כך מסופר בתורה¹⁸, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד... „ריבוי היוצא לגמרי מגדר הרגיל. וכיון שגם זה חלק מספר שמות, יוצא, שגם, פרו וישרצו... במאד מאד“ הוא חלק ממשמעות ענין ה„מנין“.

ובדומה לכך מוצאים גם בסוף החומש: „פקודי (המשכן)“ – מראה על מספר והגבלה, כדלעיל, כפי שכלי המשכן הם במספר ובהגבלה, ואילו בסוף פרשת פקודי נאמר ש„ולא יכול... כי שכן...“, שהשראת השכינה היתה בלתי מוגבלת („ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד...“ – ההשראה במשכן היתה נעלית אפילו מיכולת משה, ה„נבחר מכל מין האדם“¹⁹).

ד. איחוד בין „גבול“ לבין „בלי גבול“

ההסבר הכללי בענין זה הוא: אמנם, המטרה היא להגיע ל„בלי גבול“ – גאולה – הנעלית ממידות וההגבלות של העולם, אך אין הכוונה שעל-ידי כך („בלי גבול“) יתבטל הגבול, אלא שיהא חיבור בין „בלי גבול“ לבין „גבול“²⁰.

ויש לומר, שזוהי הסיבה לכך שלאחר „ולא יכול משה...“, מפסיקה התורה, ומספרת אודות „מסעות“ ישראל, כפי שהם קשורים ל„ובהנלות הענן מעל המשכן...“ – הסתלקות השכינה מהמשכן – כי ענין הקרבנות קשור לכך שבגלל מסעות ישראל („בכל מסעיהם“) נדרש (בין המסעות) ענין של טילוק השכינה, יותר מאשר הוא קשור להשראת השכינה במשכן (כפי שיוסבר להלן בסעיף ח').

ג. דבר והיפוכו

כדי להבין זאת יש להקדים ולהסביר את הקשר שבין סוף חומש שמות לתחילתו (ככלל¹⁰: נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן), המתבטא גם בכך, ששמות הפרשה הראשונה והאחרונה שבחומש מצביעות על „מנין“:

„שמות“ – כפי שמפרש רש"י¹¹: „אף-על-פי שמנאן... חזר ומנאן... להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים...“. „פקודי“ – מנין „משקלי נדבות המשכן... כל כליו לכל עבודתו“¹².

תוכנו של ספר שמות הוא גאולת ישראל¹³ ממצרים. לפי זה צריך להיות, שענין ה„גאולה“ קשור לענין ה„מנין“, המחבר את התחלת¹⁴ הספר עם סופו¹⁵, ולא מובן: „מנין“ ו„גאולה“ הם, לכאורה, ענינים סותרים: כאשר סופרים משהו הרי זאת הוכחה שדבר זה הוא מוגבל בכמות המנויה, וה„מנין“ מרטיש זאת.

16 להעיר מתור"א (עא, ג ואילך) דיציאת מצרים ענינה היציאה ממצרים וגבולים של כ"ג סדר ההשתלשלות.
17 ועכ"פ לא יותר משבעים נפש, כמו שממשיך שם בפסוק ה'.

18 שם פסוק ז'.
19 פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק היסוד הו'.
20 כי דוקא בזה בא לידי גילוי כח העצמות, נמנע הנמנעות, שביכולתו לחבר בל"ג וגבול (ראה בכ"ז לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 158 ואילך).
ולכן שם הסדרה הוא ע"ש המנין דוקא („שמות“

10 ספר יצירה פ"א מ"ו.
11 ר"פ שמות.
12 לשון רש"י ריש פרשתנו. וראה רשב"ם, רמב"ן ועוד.
13 בלשון הרמב"ן (סוף פרשתנו) „ספר הגאולה“.
ובבר (פ"ג, ה) „שבו יצאו ישראל מאפילה לאורה“ ולהעיר, דשמות השבטים שנכללים בשם הספר – „שמות“ – ע"ש גאולת ישראל נזכרו כאן (שמד"ר פ"א, ה).
14 שהרי ההתחלה ו„ראש“ של כל דבר כולל את כולו.
15 דהכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, א).

שהרי כיון ש„ישראל וקודשא־בריך־הוא כולא חד“²⁶, הרי ישראל הם ה„דירה“ האמיתית לעצמותו יתברך – הם כניכול דבר אחד עם העצמות²⁷,

[ואילו ה„דירה בתחתונים“ לגבי העולם²⁸, היא (רק), שיהא מורגש בעולם שכל מציאות היא מצד עצמותו ית' ו„מבלעדו אין שום מציאות כלל וכלל“²⁹].

אך ה„דירה“ נעשית דוקא „בתחתונים“, בעבודת בני ישראל בעולם הזה התחתון, הפיכת דברים גשמיים לכלי לאלקות – כי דוקא באמצעות זאת מתבטא בגילוי השורש של נשמות ישראל³⁰ (כפי שהן מאוחדות עם עצמותו יתברך).

במילים אחרות: ניכר בגילוי שישראל הם דירה לו יתברך, ושהם מאוחדים עם עצמותו יתברך לגמרי, בלי שום הגבלה ועיכוב, רק כאשר גם המגבלות של ה„תחתונים“ אינן מהוות מכשול, אלא להיפך, ה„תחתונים“ עצמם נהפכים על־ידי ישראל למקום העשוי להיות דירה לו יתברך³¹.

26 ראה זח"ג עג, א. וראה שם צג, ריש ע"ב. וראה גם דח"ל ע"פ (שה"ש ה, ב) תמתי, תאומתי. ובלקו"ת שה"ש (לד, ד. לט, א).

27 ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ה (ע' 246) – שמשעם זה נש"י יכולים לקבל גם ה„נח"ד דהבורא" שלמעלה באין ערוך מנבראים. עיי"ש.

28 וראה לקו"ש (שם). ועד"ו ח"ז [המתורגם] ע' 249 (ובהערה 113). ועוד: שלכן העולם הוא רק אמצעי שע"י נשלמת כוונת הבריאה, אבל לא שהכוונה היא בו גופא, עיי"ש.

29 ד"ה ולקחתם תרס"א. וראה בכ"ז לקו"ש ח"ב ע' 75 שוה"ג להערה 30.

30 ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' תצב ואילך. ובכ"מ. וראה לקו"ש שם ע' 74 ואילך, וש"נ.

31 שלכן זה שהדירה בתחתונים דוקא אינו ענין נוסף בה – שהרי מכיון שהכוונה דירה בתחתונים היא בעצמותו ית' אין שייך לומר שהיא מורכבת ח"ו מב' ענינים (ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 245 הערה 36) – כ"א שזה נוגע לענין ה„דירה“ גופא.

כפי שמוצאים לגבי מנין בני ישראל, כנאמר²¹, והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר – ה„מספר“ יהיה כזה ש„לא ימד ולא יספר“.

וכך גם לגבי המשכן – ההשראה שלמעלה ממדידה והגבלה היתה בכלי המשכן שהם במנין ובמדידה, כדלעיל.

כי כיון שהכוונה העליונה היא „נתאוה הקדוש־ברוך־הוא להיות לו דירה בתחתונים“²², צריכים להתקיים שני הענינים: (א) צריכה להיעשות דירה לו יתברך – לעצמותו יתברך²³, הנעלית לחלוטין מן העולם. (ב) ה„דירה“ צריכה להיות ב„תחתונים“ – ב„עולם הזה הגשמי... שאין תחתון למטה ממנו“²⁴ (דוקא במידות ובהגבלות).

ה. „דירה“ לה' בנשמות ישראל כאשר ה„תחתונים“ עצמם הופכים ל„דירה“ לה'

שני הענינים הללו – (א) ה„דירה“, לעצמותו יתברך, (ב) שהדירה לו יתברך תהיה „בתחתונים“ – מתבטאים באופן כללי בהבדל שבין נשמות ישראל ל„עולם“:

פנימיות הענין של דירה לו יתברך היא „דוקא לדור ולשכון בנשמות ישראל... שיהיו כנסת־ישראל מכון לשבתו יתברך...“²⁵ –

ו„פקודי“ – כי דוקא בגבול „לוקחים“ עצמותו ית' (ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 159, שלכן עבודת התפלה צ"ל קשורה דוקא עם מקום המקדש כו', עיי"ש).

21 הושע ב, א. לקו"ת במדבר ד"ה זה וביאורו (ו, א ואילך. ז, ג ואילך). ועוד. וראה בארוכה לקו"ש ח"ט (ע' 24; 26 ואילך).

22 תניא רפ"ו. ע"פ תנחומא נשא טז. ועוד. (23 אוה"ת בלק ריש ע' תתקצו. המשך תרס"ו בתחילתו (ס"ע ג'). ובכ"מ.

24 תניא שם. (25 המשך תרס"ו ס"ע תסת. וראה תו"א משפטים עז, ד. אוה"ת שם ע' א'רסו. סה"מ תר"ל ע' סד. סה"מ עת"ר ריש ע' קצט ואילך.

ו. ה„תחילה“ וה„סוף“ של

תכלית הבריאה

בכך יובן גם מדוע „תחלת“ חומש שמות היא אודות מנין בני ישראל, ו„סופו“ – אודות מנין כלי המשכן:

בספר בראשית מדובר על הבריאה עצמה³², לפני שהתגלתה מטרתה³³ – „בשביל התורה ובשביל ישראל“³⁴,

אך בספר שמות כבר מדובר אודות ישראל (על „הולדתם“³⁵ כעם ישראל) ואודות התורה, שעל-ידם מתממשת כוונת הבריאה. ובכך יש „תחלה“ ו„סוף“:

ה„תחילה“ (העיקר והפנימיות) של הכוונה היא, שבני ישראל מאוחדים עם עצמותו יתברך, שזוהי משמעותו של מנין בני ישראל בפרשת שמות: „להודיע חיבתך...“ ולכן נעשה מנין זה על-ידי הקדוש-ברוך-הוא בעצמו – הקדוש-ברוך-הוא סופרם בתורה.

וה„סוף“, כלומר ביצוע המטרה בפועל, הוא על-ידי עשיית משכן לה' יתברך מדברים גשמיים³⁶.

ז. גילוי האיחוד בין ישראל לה'

– דוקא על-ידי עבודה בגלות

כיון ששורש נשמות ישראל (כפי שהן מאוחדות עם עצמותו יתברך), מתגלה דוקא

32 בלשון המדרש (ב"ר פ"ג, ה) „שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו“.

33 אלא שמי"מ גם זה חלק מתורה – כי כדי שתושלם הכוונה בדירה בתחתונים הוא ע"י זה גופא שבתחלה כוונת הבריאה היא בהעלם בה, ונשי" ע"י עבודתם עושים העולם דירה לו ית'.

34 אותיות דרע"ק ב'. פרש"י ר"פ בראשית. ועוד.

35 ראה יחזקאל טו ובמפרשים שם.

36 בסגנון אחר: בדירה בתחתונים – ב' ענינים: „פנימיות“ הדירה – שהיא בנשי" דוקא, שמציאותם גופא היא כביכול העצמות: „חיצונית“ הדירה – העולם, מה שהעולם נעשה מקום מוכשר לגילוי העצמות [אלא שמי"מ אי"ז הרכבה ח"ו מב' ענינים, כנ"ל הערה 31. ואכ"מ].

בעבודה „בתחתונים“ – במקום של העלם והסתר – מובן, שזה נעשה בעיקר על-ידי עבודה עם ה„תחתון“, שכשלעצמו אינו „כלי“ לאלקות, ובאופן כללי יותר – בעבודה בתקופת הגלות, שבה אין האלקות מאירה בגלוי בעולם, יותר מאשר זה נעשה על-ידי עבודת בניית המשכן – מקום של גילוי אלקות.

וזהו ההסבר לכך שבסיום הסיפור אודות מלאכת המשכן והשראת השכינה בו, מסופר בתורה על „סיפור המסעות“ הקשור ל„ובהעלות הענן...“:

תכלית המשכן – עשיית דירה לו יתברך בתחתונים – מתבצעת בעיקר על-ידי כך שהמשכן נותן כה, שכך היא גם „בכל מסעיהם“

– כפי שמבאר אדמו"ר הזקן³⁷, שהמסעות במדבר רומזים לבידור וזיכוך „מדבר העמים“³⁸ במשך תקופת הגלות –

שאו „שכינתא בגלותא“, ואין גילוי שכינה [ובהעלות הענן...“ – הסתלקות השכינה], וישראל „מבררים“ והופכים את העלם העולם, כך שגם שם האיר אלקות.

ח. הקרבנות – הפיכת הגשמייות

עצמה לכלי לאלקות

ענין זה (שתכלית המשכן מתבצעת בעיקר על-ידי עבודה מחוץ למשכן) מתבטא בענין המשכן עצמו, בכך שעיקר העבודה במשכן היא עבודת הקרבנות³⁹:

37 לקו"ת דרושי אלה מסעי. וראה הנסמן בהערה הבאה.

38 יחזקאל כ, לה. וראה בחיי, אוה"ח ועוד ר"פ מסעי. לקו"ת ר"פ נשא. ובכ"מ.

39 ראה רמב"ם ריש הל' ביהב"ח: בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות כו' (ועד"ז כתב בסהמ"צ מ"ע כ'. שם שורש יב). וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ד (ע' 31).

הענן...", כדלעיל, כי בשני ענינים אלו מודגשת אותה נקודה, שתכלית המשכן המתבצעת ביתר שלמות דוקא על-ידי עבודה במקום שאין בו השראה השכינה שבמשכן.

ט. ההוראה

למרות שבעבודה בזמן של „ויסעו“ חסר גילוי השכינה, בכל זאת, דוקא באמצעות⁴⁵ מתגלה שרשם של ישראל, כפי שהם מאוחדים עם עצמותו ית', כדלעיל בהרחבה.

וזהו הפירוש הפנימי ל„ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם“: אמנם, בחיצוניות זה נראה כסילוק השכינה, אך בפנימיות, „לוקחים“ שפע מדרגה שומעל לענן, דוקא על-ידי עבודה זו, ומורידים אותו למשכן בחניה שאחד כך – „מסעיהם“ במקום אשר יחנו שם⁴⁶ –

וזהו ההוראה לכל אחד ואחת בעבודה הרוחנית: בלי התחשבות בחושך הגלות, ובמיוחד כאשר „ידע אינש בנפשיה“ – כל אחד מכיר את מעמדו ומצבו הפרטי ואת הגלות הפרטית שאצלו – צריך לדעת, שעל-ידי כך שיהודי מבצע את שליחות ה', „בכל מסעיהם“, בכל מסע שהוא,

הרי אז, אם „מסעו“ קשור לענן ה' (שרק „ובהעלות הענן... ואם לא יעלה... ולא יסעו...“), והוא יודע ש„מהו“ מצעדי גבר כוננו⁴⁷, שבכל מקום ובכל מצב שבהם הוא

ההבדל בין עצם המשכן לבין עבודת הקרבנות הוא: בבנין המשכן המטרה היא לעשות למטה מקום שבו תהיה השראת השכינה מלמעלה – השראה הנעלית לגמרי מדברים גשמיים (ולא כלי-כך להעלות את הדברים הגשמיים שמהם בנו את המשכן).

ואילו משמעות עבודת הקרבנות היא⁴⁰ „לברר“ ולהעלות את הבהמה הגשמית וכדומה, ולהפכה לקרבן לה', לקדושה.

ולפיכך, למרות שעבודת הקרבנות, והשכנת הקדושה שעל-ידיה, היא הכנה לעלות יותר – להשראה שבמשכן, בארון וכו'

[שלכן ה„אלף“ של „ויקרא“ היא „אלף“ ועירא, המראה על צמצום⁴¹ – כי עבודת הקרבנות – שהיא תוכן ספר ויקרא, ספר הקרבנות – היא אור הקדושה שנמשך בעולם – „ויקרא“ מלשון קריאה והמשכה⁴² – אור קטן יותר מעצם ההשראה שבמשכן⁴³]

בכל זאת, דוקא על-ידי כך מגיעים למטרה הנעלית יותר של המשכן⁴⁴ – הפיכת הדברים הגשמיים עצמם לכלי לאלקות.

ובכך מובן כיצד „ויקרא אל משה“ (וספר הקרבנות בכלל) הוא המשך ל„ובהעלות

330 הערה 24). ד"ש הרמב"ן (ר"פ תרומה) הוא בעיקר בענין וחפץ אשר במשכן עצמו, ולא בענין המצות שנצטוו בני לעשות בביה"ב (עבודת האדם). וראה גם בארוכה בלקו"ש (המתורגם) חט"ז ע' 469 ואילך.

40 ראה בארוכה ד"ה והוא עומד תרס"ג (קה"ת תשי"ג. ובסה"מ תרס"ג). ובכ"מ.

41 לקו"ת ר"פ ויקרא (א, סע"ב).

42 לקו"ת שם (רפ"ב). וראה תניא ספ"ז.

43 ראה לקו"ת שם (סע"ב), ונמשך לו הארה שעי"ז יוכל אח"כ לבוא אל אוהל מועד כו'.

44 אלא שמ"מ, מכיון שגם עבודת הקרבנות היא במשכן (ומקדש) עצמו – הענין דדירה בתחתונים נעשה עוד יותר ע"י „סיפור המסעות“ וי"ל שוהו הטעם ש„סיפור המסעות“ בארוכה הוא רק בספר במדבר (שלאחרי ספר ויקרא) – ד„במדבר“ מורה על בירור „מדבר העמים“.

45 וע"ד מש"כ בתניא הינוך קטן בסופו: וצריך לילך

ממדיריגה למדריגה כו' ובין ממדיריגה למדריגה טרם שיגיע למדריגה עליונה ממנה הוא בבחי' נפילה ממדר' הראשון' – ואולי הוא אותו הענין המדובר בפנים (וראה בהערות להנוך קטן לר"ה מפאריטש (בסוף פלה הרמון לבראשית (הוצאת קה"ת)) טעם הא' לנפילה זו).

46 פרש"י מ, לח.

47 תהלים לו, כג. וראה היום יום ע' סט. קד.

בנפשו⁴⁸, כדלעיל), והוא „ממשיך“ שפע זה לחנייה שאחר-כך – עד ש„ישראל וקודשא-בריך-הוא כולא חד“.

(משיחות ש"פ פקודי תשכ"ד, תשכ"ז)

שרוי הוא קשור לשליחות ה' לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, וממילא מסעו בגלות הוא לפי רצון ה',

הרי אז נגרם אצלו „ובהעלות הענן...“ לטובה – הוא מקבל שפע מעל לענן (למרות שגם גילוי הענן נעלה אף יותר מיכולת דרגת משה רבנו ע"ה הקיימת

(48) ראה תניא רפמ"ב.



לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח



ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריזו יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'



יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

הוספה

בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר ש"מקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו"

(רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק

פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדו"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה

(אנגלית) – "סעווען סעווענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לה, כט.

פרץ", ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פּרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בנ"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

(23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

(24) מיכה ב, יג.

(25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

(26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

(27) תבוא כט, ג.

(28) ברכות ל, א.

(29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

(30) משלי יד, כח.

(31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

הוספה / בשורת הגאולה

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)



32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה ל(הגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש"הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>